

Център за независима журналистика

Фондация

София 1000, ул. Московска 39, тел.&факс: (+359 2) 987 77 30

На Ваше място

г-н Бургин

5. XI. 98

43/29.30/98
2.9.10.1998
ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

По повод Искане от група народни представители за обявяване на противоконституционност на определени текстове от Закона за далекосъобщенията, Центърът за независима журналистика ви изпраща своето становище.

1. Правомощия на ДКД - раздел "Дейности на Държавната комисия по далекосъобщенията".

Издаването, изменянето, допълването, спирането, прекратяването и отнемането на лицензии за радио и тв дейност не би трябвало да е в компетентността на Държавната комисия по далекосъобщенията. Това правомощие принадлежи на НСРТ, който по начин на конституиране и въз основа на натрупаната българска юридическа практика, е независимият специализиран орган. Той представлява държавата и регулира процесите в радиото и телевизията, по смисъла на Конвенцията за трансгранична телевизия, ратифицирана от България, както и на Конституцията на РБългария.

В европейската практика лицензът за създаване и разпространение на радио и телевизионни програми е единен акт и се издава от независим специализиран орган, който представлява държавата и регулира процесите в аудиовизията - във Франция - Conseil Supérieur de l'Audiovisuel, във Великобритания - Independent Television Services, Independent Radio Services, в Германия - това са комисиите за лицензиране, избирани с квалифицирано мнозинство от областните съвети. В страните от Централна и Източна Европа лицензиите на оператори за създаване и разпространение на радио и телевизионни програми също се издават от независими специализирани органи - това са Националните съвети за радио и телевизия. Лицензът е единен и включва програмни и технически характеристики. Такава е практиката и в Унгария, Полша, Чехия /има отделен Национален съвет само за лицензиране на частни медии/, Румъния, Словакия, Украйна .

Не е нормативно обосновано кой орган ще представлява България в Постоянния комитет по трансгранична телевизия към Съвета на Европа. В този комитет всяка страна-членка има право на един глас, който се упражнява от независимите национални регулатори. Те са длъжни да гарантират право на свободно разпространение на информация, гражданския достъп до медиите, защита на зрителските интереси, право на отговор и най-вече - единни регулативни принципи в рекламата и спонсорството, както и квотите за европейска аудиовизуална продукция. По смисъла на Закона за далекосъобщенията това трябва да е Държавната комисия по далекосъобщенията, която е регулатор на процесите по създаване и разпространение на радио и тв програми и издава наказателни постановления. Недопустимо е правителствен орган под контрола на Министерския съвет да регулира процесите в радио и телевизионната дейност.

2. Отсъствието на всякаква съгласуваност между лицензиите за далекосъобщителен оператор и за оператор за радио и тв дейност е нарушение на дефинитивните полета в Конвенцията за "предаване" и за "предаващи организации". Механичното разделяне на двата лиценза приравнява телевизионната комуникация с аудиовизуално предприятие и я лишава от иманентната ѝ характеристика - създаване на програми с цел разпространение. В рамките на международната съгласуваност в областта на трансграничната телевизия, всеки оператор за разпространение на радио и тв програма носи отговорност за спазване на Конвенцията. По смисъла на Закона за далекосъобщенията, операторът за разпространение на радио и тв програма не може да носи отговорност за съдържанието, както и за спазването на определени програмни принципи, реклама и спонсорство. В експертизата на Съвета на Европа е записано, че в Закона за далекосъобщенията няма антимонополни изисквания, както и гаранции за плурализъм на пазара за разпространение на радио и телевизионни програми. "Ако телекомуникационният оператор /случая - БТК/, независимо обществен или частен, притежава специални или изключителни /монополни/ права или има доминираща роля на телекомуникационния пазар, това би нарушило принципа на конкуренция и плурализъм на медийния пазар, особено в случай, при който извършващите радио и/или телевизионна дейност зависят от телекомуникационния оператор за разпространение на своята продукция". Още повече, че сегашната правна уредба допуска възможност регламентирането на радио и телевизионната дейност да става не само с правни норми, предвидени

в закон, а чрез вътрешноустройствени правилници, създавани от Държавната комисия по далекосъобщенията.

3. Недопустимо е лицензирането на операторите за разпространение на програми, както и на операторите за радио и тв дейност, да бъдат съгласувани и одобрявани от Министерския съвет.

4. ДКД не може да санкционира при неспазване на Закона за радио и телевизия. Това би трябвало да е в правомощията на НСРТ. Наказателните постановления за радио и телевизионна дейност, издавани от правителствен орган, противоречат на Конституцията, в текстовете за независимостта на медиите и свободното разпространение на информация. България подписа през декември 1997 г., в Солун, Резолюция за регулаторната рамка в медиите. В резолюцията държавите - членки на Съвета на Европа се задължават "Да предотвратят всяка намеса на държавни органи в съдържанието на новите комуникационни и информационни услуги, както и в дейността на онези органи, които могат да бъдат създадени на национално равнище за регулиране на това съдържание."

5. Начинът на конституиране на ДКД /избиран от МС/, както и мандатът на комисията са правно недопустими. Не могат да имат мандатност органи, които се назначават от изпълнителната власт. Принципът за мандатност е свързан с правомощията и функционирането на изборни органи, които са конституирани чрез представителство на различни власти. Смятаме, че основни принципи в Закона за далекосъобщенията, както и правомощията на Държавната комисия за далекосъобщенията, противоречат и на европейското аудиовизуално законодателство, и на норми от Конституцията, с които се гарантира свободното и безпрепятствено разпространение на информация.

ЦЕНТЪР ЗА НЕЗАВИСИМА ЖУРНАЛИСТИКА

28.X.1998 г., София

доц. д-р Весела Табакова